TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 6. oktobrī *

Lieta C-9/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 23. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 12. janvārī, krimināllietā pret

Geharo BV.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents), N. Kolnerika [*N. Colneric*], K. Šīmans [*K. Schiemann*] un E. Levits,

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

— *Geharo BV* vārdā — C. J. van Bavels [*C. J. van Bavel*] un R. Bosmans [*R. Bosman*], *advocaten*,

— Grieķijas valdības vārdā — M. Apesoss [*M. Apessos*], M. Papida [*M. Papida*] un M. Tasopulu [*M. Tassopoulou*], pārstāvji,

— Nīderlandes valdības vārdā — J. van Bakela [*J. van Bakel*] un H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*], pārstāves,

— Somijas valdības vārdā — T. Pinne [*T. Pynnä*], pārstāve,

— Zviedrijas valdības vārdā — A. Kruse [*A. Kruse*] un K. Normane [*K. Norman*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — F. Simoneti [*F. Simonetti*] un R. Trousterss [*R. Troosters*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 14. jūlijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 1988. gada 3. maija Direktīvas 88/378/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz rotaļlietu drošību (OV L 187, 1. lpp.) II pielikuma II sadaļas 3. punkta un Padomes 1991. gada 18. jūnija Direktīvas 91/338/EEK, ar ko desmito reizi groza Direktīvu 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (OV L 186, 59. lpp.), 1. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts *Hoge Raad der Nederlanden* [Nīderlandes Augstākā tiesa] krimināllietā pret *Geharo BV* (turpmāk tekstā — "*Geharo*"), kas tika ierosināta par tādu rotaļlietu glabāšanu noliktavā, kurām kadmija saturs pārsniedz Nīderlandes tiesību aktos atļauto maksimālo lielumu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 88/378 mērķis ir, pirmkārt, novērst šķēršļus tirdzniecībai starp dalībvalstīm, saskaņojot standartus attiecībā uz rotaļlietu drošību, un, otrkārt, nodrošināt patērētāja, tostarp bērna, efektīvu aizsardzību pret riskiem, kas saistīti ar šo rotaļlietu lietošanu.

4 Šādā nolūkā šīs direktīvas 2. panta 1. punkts nosaka: "rotaļlietas var laist tirgū vienīgi tad, ja, lietojot paredzētā vai iespējamā veidā, tās neapdraud lietotāju vai trešo personu veselību un/vai drošību, ņemot vērā bērnu parastu uzvedību".

5 Direktīvas 3. pants paredz, ka "dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka rotaļlietas nelaiž tirgū, ja tās neatbilst drošības pamatprasībām, kas izklāstītas II pielikumā".

6 Šā II pielikuma ar nosaukumu "Drošības pamatprasības rotaļlietām" II sadaļas 3. punkta 1. apakšpunkts paredz:

"Rotaļlietām jābūt izveidotām un konstruētām tā, lai [..] tās neapdraudētu veselību vai neradītu fiziskas traumas, ja tās norij, ieelpo vai ar tām pieskaras ādai, gļotādām vai acīm.

Tām vienmēr jāatbilst attiecīgajiem Kopienu tiesību aktiem par dažu kategoriju ražojumiem vai par to lietošanas aizliegumiem un ierobežojumiem, vai par dažu bīstamu vielu un preparātu etiķetēm."

7 Tā paša pielikuma II sadaļas 3. punkta 2. apakšpunkts nosaka:

"Lai aizsargātu bērnu veselību, dažādu vielu biopieejamība, ko rada rotaļlietu lietošana, nedrīkst pārsniegt šādu daudzumu dienā:

[..]

0,6 [μ]g kadmija,

[..]

vai citu daudzumu, kas šīm vai citām vielām noteikts Kopienu tiesību aktos, pamatojoties uz zinātnes datiem.

Šo vielu biopieejamība nozīmē šķīstošu toksiski bīstamu ekstraktu."

8 Padomes Direktīvas 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (OV L 262, 201. lpp.) 1. panta 1. punkts nosaka:

"Neierobežojot citu attiecīgo Kopienu noteikumu piemērošanu, ar šo direktīvu ierobežo pielikumā iekļauto bīstamu vielu un preparātu laišanu tirgū un lietošanu Kopienas dalībvalstīs."

9 Direktīva 76/769 tika grozīta tostarp ar Direktīvu 91/338, kas paredzēta, pirmkārt, valsts tiesību normu par kadmiju saturošu izstrādājumu laišanu tirgū un lietošanu tuvināšanai un, otrkārt, cīņai pret vides piesārņojumu, ko rada kadmijs, un iedzīvotāju veselības aizsardzībai.

10 Direktīvas 91/338 1. pants paredz:

"Direktīvas 76/769/EEK I pielikumu groza, kā noteikts šīs direktīvas pielikumā. Tomēr jaunie noteikumi neattiecas uz kadmiju saturošiem izstrādājumiem, uz kuriem jau attiecas citi Kopienu tiesību akti."

11 Direktīvas 91/338 veikto grozījumu Direktīvas 76/769 I pielikumā ietvaros tika ieviests jauns 24. punkts, kurā attiecībā uz noteiktiem izstrādājumiem ir uzskaitīti trīs tā reglamentētie veidi, kā izmantojams kadmijs un tā savienojumi — kā krāsviela, kā stabilizators un virsmas apstrādei.

12 Saskaņā ar minētā 24. punkta 1.1. punktu nedrīkst laist tirgū galaproduktus vai tādu izstrādājumu sastāvdaļas, kas izgatavoti no šajā punktā uzskaitītajām vielām vai preparātiem un krāsoti ar kadmiju, ja kadmija saturs [..] pārsniedz 0,01 % no plastmasas materiāla masas.

Valsts tiesiskais regulējums

13 Dekrēts par rotaļlietām tika pieņemts, īstenojot 1991. gada 29. maija Preču likumu (*Warenwetbesluit Speelgoed*) (*Stb. 1991*, Nr. 269), lai transponētu Direktīvu 88/378. Šā dekrēta II pielikuma 11. punkts ietver priekšrakstus attiecībā uz rotaļlietu, kuras satur bīstamas vielas un preparātus, drošību un ierobežo kadmija biopieejamību līdz 0,6 mikrogramiem dienā.

14 Attiecīgo notikumu laikā 2. panta 1. punkts Dekrētā par kadmiju, kas tika pieņemts, lai īstenotu 1990. gada 12. oktobra Likumu par videi bīstamām vielām (*Cadmiumbesluit Wet Milieugevaarlijke Stoffen*) (*Stb. 1990*, Nr. 538) un lai transponētu Direktīvas 76/769 un 91/338, aizliedza izgatavot, importēt Nīderlandē, darīt pieejamus trešām valstīm vai glabāt tirdzniecības noliktavās kadmiju saturošus izstrādājumus.

15 Saskaņā ar Dekrēta par kadmiju 1. pantu ar kadmiju saturošiem izstrādājumiem saprot tostarp "izstrādājumus, kuros kadmijs tika izmantots kā stabilizators, pigments vai pārklājuma slānis, kā arī izstrādājumus, kuros tika izmantoti mākslīgie materiāli vai krāsvielas, kur kadmija saturs pārsniedz 50 mg/kg".

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

16 *Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire zaken* (Veselības aizsardzības inspekcija preču un veterināro izstrādājumu jomā) 1999. gada februārī veiktās pārbaudes laikā izrādījās, ka *Geharo* noliktavā glabāja rotaļlietas, kurās kadmija saturs pārsniedza 100 mg/kg.

17 Pirmajā instancē attaisnota saistībā ar tai pārmestajām darbībām, apelācijas instancē šī sabiedrība tika notiesāta par Dekrēta par kadmiju pārkāpumu.

18 *Geharo* pārsūdzēja spriedumu kasācijas kārtībā, apgalvojot, ka minētā dekrēta piemērošana ir pretrunā Kopienu direktīvām. Šajā sakarā tā norādīja, ka Direktīva 88/378 satur īpašus standartus attiecībā uz kadmiju, kas tika pārņemti Dekrētā par rotaļlietām, kurš attiecībā uz minētajam rotaļlietām tika ievērots. Tā kā

Direktīva 91/338 atbilstoši tās 1. panta otrajam teikumam neattiecas uz kadmiju saturošiem izstrādājumiem, uz kuriem jau attiecas citi Kopienu tiesību akti, Direktīva 91/338, kuras standarti ir pārņemti Dekrētā par kadmiju, nav piemērojama attiecīgajām rotaļlietām.

19 Šajā kontekstā *Hoge Raad der Nederlanden* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas [91/338] 1. panta otrais teikums ir uzskatāms par šķērsli tam, ka tajā ietvertie standarti attiecībā uz kadmija saturu (gala) izstrādājumos un to sastāvdaļās, kas ietverti šās direktīvas pielikumā, ir piemērojami rotaļlietām Direktīvas [88/378] izpratnē?"

Par prejudiciālo jautājumu

20 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 91/338 1. pants ir jāinterpretē tā, ka tajā ietvertais aizliegums pārdot izstrādājumus, kuros kadmija saturs pārsniedz maksimālo atļauto lielumu, nav piemērojams rotaļlietām, uz kurām attiecas Direktīva 88/378.

21 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka gan Direktīva 88/378, gan Direktīva 91/338 ietver kadmija satura standartus. Tomēr šie standarti ir atšķirīgi un atbilst dažādiem mērķiem.

22 Kā to apgalvo ģenerāladvokāts savu secinājumu 39.–42. punktā — maksimālais saturs 0,01 % no plastmasas materiāla masas, ko ieviesa Direktīvā 76/769 ar Direktīvas 91/338 I pielikumu, izstrādājumiem, kas krāsoti uz kadmija bāzes, attiecas uz maksimālo kadmija daudzumu, ko drīkst saturēt izstrādājums, bet biopieejamības maksimālais lielums 0,6 mikrogrami, kas noteikts Direktīvas 88/378 II pielikuma II sadaļas 3. punkta 2. apakšpunktā, attiecas uz vielas, šajā gadījumā — kadmija, spēju izplatīties organismā un tikt absorbētam tajā.

23 Standarti, kas noteikti Direktīvās 88/378 un 91/338, ir atšķirīgi atskaites lielumu ziņā, jo direktīvu mērķi ir atšķirīgi. Tā Direktīva 88/378, nosakot kadmija biopieejamības robežlielumu dienā, ir paredzēta rotaļlietu lietotāju aizsardzībai to lietošanas laikā pret riskiem, kas ir saistīti ar izstrādājumu ķīmiskajām īpašībām, bet Direktīva 91/338, ierobežojot kadmija daudzumu izstrādājumos, ietilpst iedzīvotāju vispārējās aizsardzības pret kadmija izplatīšanos vidē politikā.

24 Ņemot vērā minēto standartu dažādo saturu un mērķus, Direktīvā 91/338 paredzētā kadmija daudzuma ierobežojuma piemērošana rotaļlietām, uz kurām attiecas Direktīva 88/378, nav nesaderīga ar Direktīvā 88/378 paredzēto biopieejamības ierobežojumu piemērošanu tām pašām rotaļlietām.

25 Šis secinājums nav pretrunā Direktīvas 91/338 1. punktam, saskaņā ar kuru tiesību normas, ko tā ievieš, neattiecas uz kadmiju saturošiem izstrādājumiem, uz kuriem jau attiecas citi Kopienu tiesību akti.

26 Tādējādi noteikumi, ko ievieš Direktīva 91/338, nav jāsaprot tādā nozīmē, ka nevar vienlaicīgi piemērot dažādus standartus, kas regulē kadmija līmeni. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka šīs direktīvas mērķis ir ieviest Direktīvas 76/769 I pielikumā noteiktus ar kadmiju saistītus standartus. Taču Direktīva 91/338 nav grozījusi Direktīvas 76/769 1. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru laišanas tirgū un bīstamo vielu un preparātu, kas uzskaitīti šajā pielikumā, izmantošanas ierobežojumi ir piemērojami, neierobežojot citu Kopienu tiesību normu piemērošanu šajā jomā.

27 Ņemot vērā to papildinošo raksturu, Direktīvā 88/378 paredzētā kadmija biopieejamības ierobežojuma piemērošana neizslēdz vēlāk Direktīvā 91/338 noteikto maksimālā kadmija satura ierobežojumu piemērošanu tām pašām rotaļlietām.

28 Pati Direktīva 88/378 paredzēja vienlaicīgi piemērot gan savus attiecīgos standartus, gan arī citus atbilstošos standartus. Tās II pielikuma II sadaļas 3. punkta 1. apakšpunkts paredz, ka jebkurā gadījumā attiecībā uz rotaļlietām ir jāievēro atbilstošie Kopienu tiesību akti, kas attiecas uz noteiktām izstrādājumu kategorijām vai kas ir paredzēti, lai aizliegtu, ierobežotu vai marķētu noteiktas bīstamas vielas un preparātus.

29 Tādējādi uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 91/338 1. panta otrais teikums ir jāinterpretē tā, ka tas pieļauj tajā ietvertā aizlieguma pārdot izstrādājumus, kuros kadmija saturs pārsniedz atļauto maksimālo lielumu, piemērošanu rotaļlietām, uz kurām attiecas Direktīva 88/378.

Par tiesāšanās izdevumiem

30 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes 1991. gada 18. jūnija Direktīvas 91/338/EEK, ar ko desmito reizi groza Direktīvu 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem, 1. panta otrais teikums ir jāinterpretē tā, ka tas pieļauj tajā ietvertā aizlieguma pārdot izstrādājumus, kuros kadmija saturs pārsniedz atļauto maksimālo lielumu, piemērošanu rotaļlietām, uz kurām attiecas Padomes 1988. gada 3. maija Direktīva 88/378/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz rotaļlietu drošību.

[Paraksti]